

Kultura projevu a akademické psaní

3

Verbální a nonverbální projev, řeč těla

(pokračování)

VERBÁLNÍ PROJEV

Krátká odbočka

Historické souvislosti

„Válka je pokračováním politiky s použitím jiných prostředků.“ (Carl von Clausewitz)¹

- Teorie slabého článku (užíval Lenin v souvislosti s diktaturou proletariátu)
- Proměnlivé hranice v historii, expanze a výboje
 - Krym (1954), role Chruščova (zmiňoval M. Zeman), sovětská území (svazové republiky, autonomní oblasti)
 - 1991 rozpad SSSR, vznik SNS

Neospravedlnitelnost vpádu na cizí území v chápání 21. století

¹Clausewitz, Carl von. (1996). *O válce*. Brno: Bonus.

Krátká odbočka

Kultura projevu
Důležitost obsahu a nejen formy

George Orwell
1984 (vydáno 1949)

Dystopie

Big Brother

- „Svoboda je otroctví“
- „Válka je mír“
- „Nevědomost je síla“

Krátká odbočka (dokončení)

Immanuel Kant (1724–1804)

Základy metafyziky mravů (též Kritika praktického rozumu)

Kategorický imperativ

- Měli bychom jednat tak, aby naše chování obstálo jako obecný zákon

= Lež tak nemůže obstát jako pravidlo, protože pokud bude společností chápána jako norma, tak se společnost rozpadne. Nebudou v ní platit domluvy, ztratí své jistoty a logické struktury.

*Nezáleží na tom, jestli v určitou chvíli třeba 90 % lidí jedná podle nějakého pravidla, které je v tu chvíli výhodné pro ně, správnost rozhodnutí není dána počtem jeho přívrženců
(kat. imperativ stojí proti často užívanému argumentu ad populum).*

Zpět k
původnímu
tématu

Verbální projev

Vrozené dispozice a talent
i pro jazykové a vyjadřovací schopnosti.

Trénink
je tím podstatným, co vede k úspěchu.

Cíle

- dosáhnout úrovně, která je v práci s lidmi nezbytná.
- Naučit se lidi oslovit, srozumitelně vyložit problém, zaujmout a motivovat k žádoucí změně.
- Bez dobrých vyjadřovacích schopností si lze jen obtížně představit úspěch při komunikaci s lidmi a jejich efektivním vedení.

Verbální projev

Obsah

- to, co sdělujeme

Forma

- jak to sdělujeme

Často víc než na samotném obsahu záleží na podání, na tom, jakým způsobem dokáže řečník obsah posluchačům přiblížit.

Vždy je třeba usilovat o **soulad obsahu a formy** tak, aby se vzájemně posilovaly.

- V praxi se setkáme s projevy, které přinášejí zajímavý obsah, řečník však suchým, nezáživným projevem nezaujme a spíše odradí.
- Obdobně se vyskytují řečníci, kteří zaujmou zajímavým a poutavým přednesem, po skončení jejich proslovu však posluchač zjistí, že se prakticky nic nového nedozvěděl.

Obsah

Souvisí s logickou výstavbou sdělení, hodně napoví o **způsobu myšlení** řečníka.

Sdělení by mělo respektovat **výstavbu obdobnou klasickému členění dramatu** či povídky (expozice, rozuzlení a katarze se závěrečným „ponaučením“).

Každý projev by měl mít **tři základní části**:

- úvod,
- vlastní stať
- závěr.

Lépe chápat rady a informace jako směřování a trendy než jako dogmata

Obsah

Pravidlo tří ,ř'.

- řečník má říci, o čem jeho řeč bude,
- pak řeč pronést
- a závěrem říci, co říkal, tedy řečené shrnout.

Požadavky

věcná správnost

stručnost, jasnost a srozumitelnost výkladu.

Chyby

- **rozvleklost a projevy rozbíhavého myšlení**, řečník jde zbytečně do šíře, jeho projev se košatí a opouští základní výkladovou linku.

= řečník ztrácí základní nit, od tématu často odbočuje.

Vždy se cení jasný logický výklad provázený příklady a ilustracemi z praxe.

- **Předimenzování obsahu** (
- Nevhodné **tempo** řeči
 - Příliš rychlé
 - Příliš pomalé
 - Bez dynamiky (pomlky, intonace)
- Poučování (podcenění či přecenění posluchačů)

„Parazitní slůvka“

- „hm“, „ehm“
- „jako“, „jakoby“
- „vlastně“
- „tedy“

- Jedná se o nefunkční vsuvky – plevelná slova a obraty, které řečník, aniž by si toho byl většinou sám vědom, nadužívá.

- Měli bychom si dále dávat pozor na nadužívání nejrůznějších módních slůvek, slovních spojení a obratů. Řečníci je přebírají, mnohdy neuvědoměle, od politiků, moderátorů, bavičů a dalších osob často se objevujících v médiích.

- <https://www.youtube.com/watch?v=bGe3aQ8nfSk>

Několik vybraných případů

- „Třešnička na dortu“
- „My to vykomunikujeme“
- „Máme to ošetřeno“

Klišé

Floskule

Diskuse

- Názory
- Zkušenosti

Literatura

povinná literatura

- ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. 209 s. Studijní texty, 34. svazek. ISBN 978-80-86429-40-3
- DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace : 6. vydání*. Translated by Jiří Rezek. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 502 s. ISBN 9788024720180.

doporučená literatura (V POŘADÍ DLE RELEVANCE)

- ŠTĚPANÍK, Jaroslav. *Kultura projevu a komunikace*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. s. nestránkováno, 42 s. ISBN 978-80-210-6963-3.
- MIKULÁŠTÍK, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi. 2., dopl. a přeprac. vyd.* Praha: Grada, 2010. 325 s. ISBN 9788024723396.
- ALLHOFF, Dieter-W a Waltraud ALLHOFF. *Rétorika a komunikace*. Translated by Jana Bílková. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 198 s. ISBN 9788024722832.
- VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. 264 s. ISBN 80-7178-291-2.
- ECO, Umberto a Ivan SEIDL. *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc: Votobia, 1997. 271 s. ISBN 80-7198-173-7.
- KANT. I. *Základy metafyziky mravů*. Praha: OIKOYMENH, 2014.
- CLAUSEWITZ, C. *O válce*. Brno: Bonus, 1996.